

2026-06-01

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2026-00256

Ekonomisk långtidsprognos 2026 – 2040

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen fattar följande beslut.

Kommunstyrelsen noterar informationen enligt bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 1 juni 2025 till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med långtidsprognosen är att ge en samlad bild av kommunens långsiktiga ekonomiska utveckling och skapa underlag för strategiska prioriteringar och beslut. Resultatet av långtidsprognosen är inte en sanning, det är snarare kalkyler för olika alternativa scenarier och handlingsalternativ som ger underlag för planering och beslutsfattande. Att beskriva en tänkbar utveckling av ekonomin för en så lång tidshorisont innebär stor osäkerhet vilket bör beaktas när resultaten tolkas.

Analysen visar att tidiga och konsekventa åtgärder har avgörande betydelse. En hög kostnadsnivå som etableras tidigt i perioden får varaktiga effekter över hela prognoshorisonten. Sammantaget är slutsatsen i långtidsprognosen att effektivisering och kostnadsmedvetenhet inte är tillfälliga krav utan en permanent förutsättning. Nacka kommun har goda förutsättningar att hantera utvecklingen, men detta förutsätter aktiva och medvetna val. En välplanerad ekonomi, där kortsiktiga beslut konsekvent prövas mot långsiktiga effekter, är avgörande för att säkerställa en fortsatt hög kvalitet i välfärden och ett hållbart ekonomiskt handlingsutrymme över tid.

Ärendet

Sedan 2015 används en modell för långsiktiga ekonomiska beräkningar i Nacka kommun. Modellen, som inte använts sedan 2022, har nu uppdaterats med aktuella uppgifter och utgör underlag för föreliggande långtidsprognos.

Syftet är att ge en samlad bild av den långsiktiga ekonomiska utvecklingen samt stöd för strategiska prioriteringar. Prognosen ska inte tolkas som en exakt förutsägelse utan som scenariobaserade kalkyler för planering och beslutsfattande.

Den ekonomiska långtidsprognosen visar att Nacka kommun går in i en period med ökande strukturella utmaningar, samtidigt som utgångsläget är fortsatt starkt. Kommunens ekonomi präglas av god soliditet och historiskt starka resultat. De långsiktiga förutsättningarna påverkas dock av demografiska förändringar, höga investeringsbehov och en begränsad real tillväxt i skatteunderlaget.

Prognosen bygger på ett antal scenarier och antaganden, vilket innebär att utfallet är förenat med osäkerhet. Samtidigt innebär den demografiska utvecklingen, särskilt en ökande andel äldre, ett ökat tryck på kommunens välfärdsverksamheter. Skatteintäkterna bedöms inte öka i samma takt som kostnaderna vid full utvecklingstakt av pris och lön. Av denna anledning är det viktigt att både hålla nere kostnaderna och att försöka öka andra intäktskällor. Kostnadsutvecklingen är särskilt betydelsefull, eftersom en hög kostnadsnivå som etableras tidigt får varaktiga effekter under hela prognosperioden.

Analysen visar att tidiga och konsekventa åtgärder har avgörande betydelse. En hög kostnadsnivå som etableras tidigt i perioden får varaktiga effekter över hela prognoshorisonten. Detta understryker vikten av en fortsatt strikt budgetdisciplin och att resultatmålet upprätthålls som ett ankare för den ekonomiska styrningen.

När det gäller investeringar framgår det tydligt att nivån och inriktningen på investeringarna måste vara nära kopplad till den faktiska efterfrågeutvecklingen. Befolkningstillväxten är fortsatt positiv men lägre än tidigare prognoser, vilket ställer högre krav på träffsäker planering och flexibilitet. De fortsatt höga investeringsnivåerna bedöms medföra en ökad skuldsättning, vilket ställer krav på en långsiktigt balanserad finansiering och god ekonomisk hushållning. Samtidigt är det centralt att investeringar – oavsett om de sker i egen regi eller via externa aktörer – bedöms utifrån livscykelkostnader, rådighet och långsiktigt ekonomiskt värde.

Sammantaget är slutsatsen i långtidsprognosen att effektivisering och kostnadsmedvetenhet inte är tillfälliga krav utan en permanent förutsättning. Nacka kommun har goda förutsättningar att hantera utvecklingen, men detta förutsätter aktiva och medvetna val. En välplanerad ekonomi, där kortsiktiga beslut konsekvent prövas mot långsiktiga effekter, är avgörande för att säkerställa en fortsatt hög kvalitet i välfärden och ett hållbart ekonomiskt handlingsutrymme över tid.

Årets långtidsprognos baseras i huvudsak på följande antaganden:

- Oförändrad skattesats (17,78 kr)
- Skatteutveckling enligt SKR till 2033, därefter ca 4 % ökning per år
- Ingen uppräknings av generella statsbidrag
- Befolkningsprognoser från SWECO (kommunen) och SCB (riket)

- Pris- och löneutveckling enligt SKR (PKV i snitt ca 3,5 %)
- Investeringar och markförsäljning enligt plan
- Uppräkning av kostnader med relevanta index

Modellen utgår från nuvarande verksamhetsnivå och inkluderar inte förändringar i ambitionsnivå eller politiska satsningar, endast volymer relaterat direkt till befolkningsförändringar. Utgångspunkten är nuvarande nivå gällande avgiftsfinansiering.

Ingen höjd har tagits för eventuella politiska satsningar utan dessa antas hanteras inom befintlig ram. Fokus i analysen är på årligt resultat och på låneskuldens utveckling (skuldsättning).

Fyra scenarier har analyserats:

1. Ingen kompensation för pris och lön
2. 2,5 % kompensation
3. Full kompensation (ca 3,5 %, PKV)
4. 2,5 % kompensation samt ingen markförsäljning 2030–2040

Samtliga scenarier utgår från planerade investeringar.

Att beskriva en tänkbar utveckling av ekonomin för en så lång tidshorisont innebär stor osäkerhet vilket bör beaktas när resultaten tolkas. Prognosen påverkas av bland annat:

- konjunkturutveckling,
- befolkningstillväxt,
- kostnadsnivåer.

Den ska därför ses som ett underlag för planering och beslutsfattande snarare än en prognos med hög precision.

Stadsledningskontorets utredning och bedömning

Långtidsprognosen ger en samlad övergripande bild av Nacka kommuns ekonomiska utveckling fram till 2040 och belyser de långsiktiga förutsättningarna för ekonomin. Den visar på en strukturell obalans där kostnadsutvecklingen över tid överstiger tillväxten i skatteintäkterna. Utvecklingen är samtidigt känslig för förändringar i omvärldsfaktorer såsom konjunktur, befolkningstillväxt och kostnadsnivåer, vilket innebär att prognosen ska ses som ett planeringsunderlag snarare än en exakt prognos.

Den demografiska utvecklingen, särskilt ökningen av andelen äldre, medför ett successivt ökat behov av kommunal service och därmed högre kostnader. Samtidigt innebär en

lägre befolkningstillväxt än tidigare antaganden att investeringsplaneringen behöver vara mer flexibel och träffsäker. De planerade investeringarna medför dessutom ett ökat behov av extern finansiering, vilket bidrar till högre skuldsättning och ställer krav på långsiktigt hållbar finansiering och god ekonomisk hushållning.

Analysen visar att tidiga och konsekventa åtgärder är avgörande, eftersom kostnadsnivåer som etableras tidigt får varaktiga effekter över hela perioden. Effektivisering och kostnadsmedvetenhet är därför inte tillfälliga åtgärder utan en långsiktig förutsättning.

Sammantaget bedömer stadsledningskontoret att långtidsprognosen utgör ett viktigt underlag för strategiska vägval. Den understryker behovet av att anpassa kostnadsutvecklingen, säkerställa en ändamålsenlig investeringsnivå och upprätthålla ett tillräckligt ekonomiskt handlingsutrymme- för att hantera framtida osäkerheter.

Ekonomiska konsekvenser

Väl genomarbetade långtidsprognoser ger underlag till att kommunens resurser utnyttjas på ett optimalt sätt och skapar förutsättningar för en över tid ekonomiskt hållbar verksamhet.

Konsekvenser för barn

Väl genomarbetade långtidsprognoser är en viktig del i att nyttja kommunens skattemedel på bästa sätt för nuvarande och framtida Nackabor. Effektiva verksamheter och en långsiktigt hållbar ekonomi är en förutsättning för hög kvalitet, vilket gynnar alla kommunens medborgare. Långsiktigt hållbar betyder bland annat att kommunen ska bedriva sin verksamhet så att den är ekonomiskt hållbar över tid och inte belastar framtida generationer med kostnader för dagens beslut eller att dagens invånare tar kostnader som gynnar framtida generationer.

Konsekvenser för klimat och miljö

Rubriken har inte relevans för ärendet och ärendet berörs inte av definierade inriktnings- och effektmål.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 1 juni 2026

Bilaga 1. Ekonomisk långtidsprognos 2026-2040

Annika Rainer
Ekonomi- och finansdirektör
Stadsledningskontoret

Fredrik Jehrén
Budgetchef
Ekonomi- och finansstaben

Beslutet ska skickas till:

- -